

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Ad Vnum Corpus Redactus

Philosophiæ R. P. Francisci De Oviedo Madritani Societatis Iesv Sacræ
Theologiæ Professoris Tomus II

**Oviedo, Francisco de
Lugduni, M.DC.LI.**

IX. An in quolibet viuenti vnica tantum detur anima?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95526)

non præbere ad abstrahendam rationem vniuersalem, neque ad maiorem convenientiam apprehendendam inter differentias æquales, aut inæquales, ut patet in ipsa intentione realium enim magis differt albedo ut quatuor, ab albedine ut duo, quam ab alia albedine ut quatuor, quia quando gradus, seu entitates, quæ adduntur sunt eiusdem rationis, eadem manet differentia, siue addantur, siue non addantur, ut patet in exemplo adducto qualitatibus intensæ, & remissæ. In indiuiduis distinctis facile potest oculis doctrina tradita proponi, æquæ enim differt essentialiter vnus homo vel plures homines, quomocumque comparentur, ab vno, vel à pluribus equis, neque maior est convenientia vnius hominis, cum vno, vel cum pluribus hominibus, aut plurium hominum, cum vno, vel cum pluribus hominibus: Additio enim entitatum eiusdem rationis differentiam, & convenientiam essentialem in prædicatis metaphysicis omnino relinquit immutatam. Concludo ex his æqualitatem aut inæqualitatem in perfectione, non dicere convenientiam, aut disconvenientiam in rebus æqualibus, aut inæqualibus, siue physicis, siue metaphysicis, quia eadem æqualitas intentionis est inter albedinem ut octo, & nigredinem ut octo, quam inter duas albedines ut octo, nihilominus, duæ albedines ut octo, tantum numero differunt & albedo, & nigredo, etiam si vtræque sit ut octo, tantum genere conueniunt. Et eadem est convenientia specifica inter albedinem ut octo, cum albedine ut octo, & cum albedine ut quatuor, nihilominus albedo ut octo, est æqualis albedini ut octo, & inæqualis albedini ut quatuor, & eadē ratione philosophandum est, de inæqualitate metaphysica, etiam si apprehenderetur intensæ, & cōposita ex gradibus quam dixi, non ita apprehendi, sed tantum per species intentionis, sicuti Angelus apprehenditur per species inuenis.

De dissimili multitudine, longè est diuersaratio, quia dissimilitudo non tantum dicit additionem perfectionis eiusdem rationis, sed specialem rationem, in qua conueniunt illa, quæ sunt similia, & per quam differunt ab aliis entitatibus dissimilibus.

Solutis rationibus, quæ inæqualitatem poscebant in rebus specie distinctis, nulla alia indigebamus ad asserendum species distinctas posse esse æquales in perfectione essentiali. Nihilominus pro hac conclusione itabilienda sic arguuntur. Tres personalitates diuinae, specie distinguuntur, & sunt æquales in perfectione: ergo distinctio specifica non necessarium secum trahit inæqualitatem. Propter hoc argumentum P. Suarez loco citato asserit, non euidenter esse, sed tantum probabile axioma, quod vulgo traditur de inæqualitate in rebus distinctis, nonnullaque adducit, ut disparitatem adducat in rebus respectiuis, & absolutis quæ non vacat impugnare, licet non multo negotio fieri posset. P. Vasquez suprà asserit personalitates, prout distinctas ab essentia non dicere perfectionem aliquam neque in Trinitate esse tres perfectiones, aut tres bonitates relatiuas, licet sint tres vnitates, quod difficillimè est, illud tamen omitto, quia nimis Theologum, & meum in hac re opus est Philosophum instruere, non edocere Theologum.

Secundò arguo: non repugnant duo animalia, quæ habeant operationes ita notabiliter differentes, ac illas habent equus & leo, & sunt æqualia inter se, tam principia operationum, quam operationes, de his ergo inquirō, an specie distinguerentur, vel non si specie distinguuntur, nõ requiritur inæqualitas ad specialem distinctionem: si non distinguuntur, poterunt dari indiuidua, quorum operationes notabiliter differant, non specie differentia. Et nullum argumentum erit, ad affirmandum equum, & taurum specie differre, quia licet habeant operationes notabiliter differentes, non potest nobis certò constare, has operationes esse inæquales in perfectione. Dices repugnare indiuidua, quorum operationes æquales in perfectione notabiliter differant, quia de ratione illorum, quæ specie differunt, est inæqualitas perfectionis in operationibus, & illa indiuidua specie distinguerentur propter operationes notabiliter differentes, & non distinguerentur propter æqualitatem perfectionis, quam nos fingimus. Euationem hanc facile præcludo; ego pono duo indiuidua, quorum operationes sunt perfectione æquales, & notabiliter differunt, & non affirmo specie distinguui. Tu dicis ad distinctionem specificam, requiri essentialiter inæqualitatem operationum, & non sufficere notabilem illarum differentiam: ergo in illis indiuiduis, à me assignatis, iuxta tuam doctrinam, non est specifica differentia, etiam si notabiliter differant secundum

Franc. de Ouedo, & Philosoph. Tom. I. l.

se, & secundum suas operationes: ergo non inuenitur in illis indiuiduis contradictio, quam tu assignas, videlicet distinguui, & non distinguui in specie, sed tantum inuenitur notabilis differentia, sine distinctione specifica, in quo nullà est contradictio, quia notabilis differentia sufficiens non est iuxta tuam doctrinam, ad constituendam differentiam specificam, ac proinde non licet tibi inferre indiuidua à me assignata distinguui specie ex eo, quod notabiliter differant, neque potes arguere, illa indiuidua distinguui, & non distinguui specie, sed tantum in te inferitur, non distinguui specie indiuidua, quorum operationes notabiliter differant, neque certum esse equum, & taurum specie distinguui, quia probari efficaciter non poterit, operationes equi omnibus pensatis esse perfectiores operationibus tauri.

Ex hac doctrina aliud desumo argumentum, ad probandum, non requiri inæqualitatem perfectionis, ad distinctionem specificam. Præcisè ex sola notabili operationis differentia, sufficienter species distinguuntur: ergo non est necessaria inæqualitas, ad hanc distinctionem constituendam: Antecedens probat communis omnium hominum consensus, qui agentes de æqualitate, aut inæqualitate rerum, illa indiuidua dicunt specie distinguui, quæ operationes habent notabiliter differentes, nullà alia ratione ducti: consensus autem hominum in hac re quàm plurimum præstat, quia tota hæc differentia, aut conuenientia specifica, & generica, & tota prædicamentorum series & acolythia non ex certa regula, neque ex ratione metaphysica, vel naturali desumitur, sed ex prudenti arbitrio Aristotelis, & Philosophorum, qui illum Magistrum sunt sequuti.

PUNCTUM IX.

An in quolibet viuenti vnica tantum detur anima.

Inter dogmata, quæ de anima rationali Puncto 3. retulimus, vnum erat, cuilibet homini distinctam respondere animam: Examinandum est modò, an homo, aliæque viuentia plures includant animas, quibus componatur. Qui negant specie dari plures formas in eadem materia, pertinentes ad idem compositum, consequenter negant plures animas in eodem viuenti: non tamen qui admittunt plures formas, tenentur admittere plures animas, quia possunt aliquam specialem rationem in viuentibus assignare, seu in ipsis animis, propter quam non possunt plures idē viuens constituere. Egi in Physicis de multitudine & simplicitate formarum, in eadem materia, & ex ibi dictis posset inferri pro hac questione: vnica tantum anima constituit quodlibet viuens. Nihilominus ut circa hanc specialem materiam, aliorum explicem errores, & in illa firmiora iaciam fundamenta pro veritate, quam plures Catholici putant, placeat specialiter probare, quodlibet viuens vnica tantum gaudere anima.

Mitto Scoti opinionem constituentis 4. sentent. distinct. xi. quæst. 3. plures formas in viuenti, quarum vnā tantum animam appellat, contra quem egi in Physicis. Plato plures in eodem viuenti realiter distinctas, & loco diffusas admittit animas, vegetatiuam in hepate, sensitiuam in corde, rationalem in cerebro. Philoponus i. de anima cap. vlt. text. 91. ponit tres animas in loco distinctas, ut aiebat Plato, sed in eadem parte loci, atque subiecti. Philopono cōsentire videtur Ockam quodlibet 2. q. 2. Manichæi, teste August. 10. super Genes. ad liter. cap. 14. dicebant similiter in homine esse tres animas distinctas realiter, vegetatiuam, sensitiuam, & rationalem. Paulus Venetus Summa de Anima, c. 5. docet in plantis vnā esse animam vegetatiuam, in animalibus imperfectis esse vnā sensitiuam, & in homine esse duas animas totales, sensitiuam corruptibilem, & aliam intellectiuam immortalem, & vltra has esse plures vegetatiuas specie differentes secundum multitudinem partium, vnā in ossibus, aliam in carne, aliam in corde, & sic in reliquis partibus.

Communis ferè omnium sententia tenet, in vno viuenti vnica tantum dari animam, & in homine rem ita se habere est iuxta mentem omnium Patrum, fidei valde consonum, & oppositum multi damnant tanquam errorem. Albert. tract. 2. c. 1. & lib. de origine animæ cap. 4. hæc profert pro nostra sententia: Error est contra omnem veritatem naturæ, sensuum, & vegetatiuum plures facere substantias in animalibus, nec vquam vnus Peripateticorum dixit hoc, sed

sed quidam Philosophiam ignorantes confinxere. Idem dixit sanctus Thomas 1. contra Gentes cap. 58. à prima parte quest. 56. Dicit Augustinus inter errores Manichæorum refert loco supra citato sententiam asserentem plures dari animas in viuenti, & in Ecclesiasticis dogmatibus c. 15. sic scribit: Nec duas animas esse in homine dicimus, vnam animalem, quæ animetur corpus: & immixta sit sanguini: alteram spirituales, quæ rationem ministret: sed dicimus vnam esse, & eandem animam in corpore, quæ corpus sua societate viuificet, & semetipsam sua ratione disponat. Eisdem verbis loquitur de spiritu & anima, & libro de fide, & symbolo Augustino consentit Damascenus cap. 12. Expresse habetur hæc sententia actu decimo, Canon. 11. octauæ Synodi generalis Constantinopolitane quartæ. Apparet quosdam id temporis, in tantum impietatis venisse, ut duas in homine animas impudenter dogmatizarent, quos omnes, & similia sentientes, cum veteris, & noui testamentum, & omnes Ecclesiæ Patres vnam animam rationalem in homine asseruerint, Sancta vniuersalis Synodus anathematizat. Concilium hoc, ut Oecumenicum, & vniuersale admitti percipitur in decreto, c. Sancta, dist. 8. lege Carantanæ Archiepiscopi Toletani in summa Cōcilliorum, qui aduertit, verba relata reperiri in codicibus emendatioribus huius Concilij, licet non inueniantur in aliis non ita bene expositis. Propter auctoritatem huius Synodi multi existimant huius conclusionis doctrinam, aut esse de fide, aut fidei proximam, in quibus est Toletus lib. 2. de anima c. 3. q. 7. Nolter tamen Pereira lib. 4. in Genes. & alij agere ferunt oppositā erroris insinuari, cum eam nonnulli tenuerint Catholici, nec ideo ab Ecclesiā inter hæreticos annumerentur. Vnde Concilium explicat de duabus animis rationalibus constituentibus eundem hominem, vel de duabus animis vna informante, & altera assistente. Quidquid sit de erroris censura, in oppositam sententiam, eam non sine temeritate puto posse defendi: est enim contra Patres Ecclesiæ, & omnes Doctores Scholasticos, vno vel altero dempto, omnique destituta fundamento.

4. Ratione Theologica solet hæc conclusio probari: Si in Christo fuit anima sensitua distincta ab intellectuua, vel corrupta fuit in triduo mortis Christi, vel permansit existens: Si permansit, vel vnita corpori vel coniuncta cum rationali; si coniuncta cum rationali, sequitur duas Christi animas ad inferos descendisse, quod inauditum est apud sanctos Patres, & apud omnes malè audit; Si permansit vnita, sequitur corpus Christi in triduo mortis fuisse viuēs vti bruti sensitui, & non rationali, quod non sine errore dicetur. Si dicas Christi animam sensituiam fuisse corruptam, est contra communem Patrum & Theologorum consensum, qui nullam Christi partem essentialē periisse docent: sed tantum dissolutam fuisse vnionem, iuxta illud: *Plur. Nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.*

5. A priori probatur nostra conclusio. Eadem indiuisibilis anima potest esse principium operationum ratiocinandi, sentiendi, & vegetandi; ergo eademmet potest esse vegetatiua, sensitua, & rationalis. Consequentia est necessaria: quia animam esse vegetatiuam, sensituiam, & rationalem, nihil aliud est, quàm esse principium vegetationis, sensationis, & ratiocinationis; ergo si eademmet anima est principium harum operationum, erit simul vegetatiua: sensitua, & rationalis. Antecedens probatur diuersitas operationū non impedit ab vno eodemque principio omnes dimanare, sensatio enim materialis rectè potest à principio spiritali procedere; sicuti alij plures materiales effectus à principio spiritali producantur: & anima ratione potentiari, si illas habeat, vel ratione specierum, vel aliorum principiorum poterit determinari ad producendas modò has operationes, & postea illas, has in hac parte subiecti, illas in alia parte. A posteriori similiter probatur nostra conclusio, quia in homine operationes vitales sese mutuò impediunt, diuturna enim, & interna mentis contemplatio, & studiorum assidua cura non parum nutritioni nocent, & nimia operationum sensibilibus vehementer operationes intellectuales perturbant: ergo signum est, has omnes operationes, ab vno principio, videlicet ab vna anima procedere, cuius virtus, ut pote finita, minor est ad singula. Nec valet dicere, in causa esse spiritus conducentes ad operationes sensituias eliciendas, qui destitutam relinquunt animam vegetatiuam non valentem sine illis proprios exercere actus, quia pro diuersis animis, diuersi spiritus assignandi essent. Mitto rationes, quæ sumuntur ex multiplicitate formarum substantialium, quas expendi loco citato.

Alias adducit Toletus supra relatus, quas non omnes effaces reputo, harum hæc est vna: Si in homine datur anima sensitua, & rationalis, sequitur hominem esse brutum, & rationalem, quod est absurdum. Consequens absurdum est, si fateretur, sed sequelam nego; brutum enim dicit formā sensituiam existentem in subiecto sine rationali, & talem formam sensituiam, quæ cum rationali coniungi non potest, quam non haberet homo, etiam si haberet duas animas, sed aliam sensituiam necessariò cum rationali coniunctam. Arguit similiter idem Toletus: Si anima rationalis, & sensitua distinguuntur, hæc prædicatio, *homo est animal*, non est essentialis, sed tantum per accidens vera ratione identitatis subiecti, sicuti hæc prædicatio, *album est dulce*. Nego antecedens, homo enim essentialiter dicit animam sensituiam, & rationalem, licet ipse inter se distinguatur, *album autem* non dicit dulcedinem, neque dulcedo, & albedo connexionem habent, sicuti illam retinet forma rationalis cum sensitua, adhuc in opinione distinguente illas.

Contra nostram sententiam obicit solet Arist. lib. 2. de generat. animalium, c. 3. vbi dicit: hominis foetum, prius viuere vita plantæ, postea vita animalis, & tandem vita hominis: ex quo infertur, in homine plures esse vitas, seu plures animas. Respondent nonnulli ex D. Thoma 1. p. q. 76. art. 3. q. 118. art. 2. ad 2. qui in hac re sententiam Medicorum fuit sequutus: in materiam feminis, prius induci formam vegetatiuam, postea sensituiam expellentem primò productam, tandem rationalem expellentem aliā sensituiam. Neque ideo admittunt, semen informati formæ plantæ aut bruti, quia prima forma, etsi tantum habeat virtutem vegetatiuam, non dicitur forma plantæ, quia ex natura sua ordinatur ad rationalem, & propter eandem rationem, alia immediatior non dicitur forma bruti, sed embryonis, quia formæ plantæ & bruti non ordinantur ad alias, neque sunt quasi ex natura sua transeuntes, & definientes in aliam perfectiorem, sed permanentes, & vltimò per se intentæ. Magis placet alia solutio desumpta ex Alberto Magno in summa de homine, solum scilicet animam rationalem, induci in materiam feminis, & primò exercere operationes virtutis vegetatiuæ, postea sensituiæ, postremo rationalis, & hac ratione dicitur, prius viuere in actu secundo vita plantæ, hoc est, exercere operationes cōmunes cum plantis; postea, vita animalis, in eodem sensu: & tandem vitā rationali.

Inquiri solet: an anima rationalis formaliter, vel eminenter includat animam vegetatiuam, vel sensituiam? In qua re Resp. contra Caietanum 1. p. q. 76. art. 3. Bañes ibid. & alios Thomistas, vegetatiuam, & sensituiam præcisè sumptā formaliter includi in anima rationali, quia anima rationalis est principium formale actionum, quibus formaliter conuenit ratio vegetationis, & sensationis, & nihil aliud est vegetatiuum formale, quàm principium formalis vegetationis: & sensituium formale, quàm principium formale sensationis formalis: verò sensituium, & vegetatiui sumuntur, non præcisè, sed exclusiue, videlicet vegetatiuum dicens negationem sensitui, & sensituium dicens negationem rationalis, quatenus vegetatiuum, plantam constituit, & sensituium brutum: sentio neque formaliter, neque eminenter includi in animo rationali, quia animus rationalis essentialiter dicit principium sentiendi, & ratiocinandi, cū quo neque formaliter, neque eminenter componitur negatio talis principij, & hoc modo sumpta, vegetatiuum, & sensituium opponuntur cum anima rationali ipsissimā oppositione, quā opponuntur rationale, & irrationale, quod neutrum potest continere alterum, neque formaliter, quia differentia diuidentes genus, & essentialiter opposita, omnimodam habent oppositionem, neque vna potest aliquo modo alteram continere. Deinde sensituium non præcisè sumptum, eadem ratione, quā dicit negationem rationalis, dicit principium aliarum actionum, rugitus, vel hinnitus, v. g. quæ in homine, neque formaliter neque eminenter continentur, & sicuti dici nequit, hominem eminenter esse equum, ita dici non potest eminenter continere sensituium, non præcisè, sed specialiter sumptum. Idem dico de vegetatiuo plantæ, quod passiones, seu proprietates aliquas dicit, quatenus excludit sensituium, quas formaliter, neque eminenter continet homo. Quod dixi de vegetatiuo, & sensituiuo respectu hominis, intellige de vegetatiuo respectu animalis.